

# **ДЕКЛАРАЦИЯ**

**на Македонски научен институт**

**относно необходимостта от нов подход в междудържавните  
отношения с Р Македония**

Македонският научен институт (МНИ), обединяващ интелектуалния потенциал на учени и университетски преподаватели, знанията на политици, дипломати, юристи и общественици, перманентно следи и анализира общественно-политическите процеси в Р Македония, нейната външна политика и конкретно поведението на политическия връх в Скопие в междудържавните отношения с Р България. Анализът, направен в началото на март 2015 г., очертава една проблемна картина на двустранните отношения като цяло и в частност, на възможностите за скорошната им нормализация, за добросъседство и бъдещо партньорство в рамките на Европейския съюз.

От установяването на независимостта на Р Македония през 1991 г. управляващите, включително партията на Никола Груевски – ВМРО-ДПМНЕ, не само наследяват възприетата по време на бивша Югославия неприятелска линия към България и към българите на своя територия, но и задълбочават разликите между двете държави, което се потвърждава и новата доктрина на „антиквизация“. Днес, с политико-дипломатическа активност и масирана пропаганда във вътрешен и международен план, се налага тезата, че на територията на географската област Македония в исторически план е доминирал „македонски“ етнос, че е формирана „македонска“ нация, с „македонски“ етнически малцинства в съседните държави, включително в България. С такава политика и конкретно с поведението си във връзка с идеята за подписване на Договор за

добросъседство с България, управляващите в Скопие дават да се разбере, че те не възнамеряват да правят какъвто и да е компромис или да отстъпват от възприетите позиции, с което подхранват както собствените си убеждения и илюзии, така и очакванията във вътрешен и международен план, че България е страната, която трябва да отстъпва и да прави компромиси, т.е. да жертва свои базисни държавни и национални интереси в услуга на македонизма. При това, работи се активно за интернационализация на двустранните проблеми с внушения към Брюксел и Вашингтон за натиск и осъждане на България и нейната политика по македонския въпрос.

За съжаление, управляващите в Скопие не преценяват реално тежестта на проблемите между двете държави, създадени не по вина на България и българския народ, не подхождат държавнически отговорно към предложенията, идващи от София, към проявяваните в името на добросъседството компромиси и толерантност по отношение насаждания в Р Македония от десетилетия език на омраза и враждебност към България и българите. С абсурдната претенция – България да признае съществуването на „македонска нация“ с исторически континуитет от Античността и Средновековието и на „македонско национално малцинство“ в Пиринския край, те следват политика на разделение и отчуждение на българите от двете страни на границата. Очевидно Скопие се страхува от добросъседството, което може да отвори границата за всестранно сътрудничество и за свободна комуникация на населението от двете държави и да подкопае основите на македонистката доктрина.

Както е известно, Р България първа призна независимостта на Р Македония, декларира готовността си за всестранно развитие на междудържавните отношения, положи значителни политико-дипломатически усилия за признаването ѝ от други държави, както и за нейното утвърждаване като субект в международните отношения.

България оказа безвъзмездна помощ на новата държава в критични моменти за нейното оцеляване и стабилизиране, особено при блокадата ѝ с търговското ембарго през 1994–1995 г. и при вътрешния междуетнически конфликт през 2001 г.

България доказва в продължение на четвърт век, че зачита суверенитета и териториалния интегритет на Р Македония, не се намесва в нейните вътрешни работи, както и във външнополитическата ѝ ориентация. България запази неутрална позиция по редица открити въпроси, които Р Македония решава с другите съседни държави. България не се намесва и по спора между Атина и Скопие за името, въпреки че тези две страни не се придържат винаги към историческите, етническите и политическите реалности, свързани с географската област Македония.

България разреши на граждани на Р Македония с доказан български етнически произход да получат българско гражданство съгласно утвърдената от държавата процедура, отчитайки специфичния им статус в новата държава – кандидат член на ЕС, изконното им право да търсят личностна и семейна сигурност, да поддържат контакт със свои близки и роднини в България, да се образуват в нейните учебни заведения и да общуват с българската култура и изкуство, да търсят решения на свои социални и икономически проблеми.

България предлага на Р Македония в продължение на две десетилетия подписването на междудържавен договор за добросъседство, отразяващ общата политическа воля за намиране на решение на проблемните въпроси, натрупани от Втората световна война до днес, като единствено условие за подкрепа членството на новата държава в НАТО и ЕС.

В същото време политиката на България към Р Македония оставя впечатление за колебливост, дефанзивност и неяснота както за българската общественост и българите в чужбина, включително тези в Р Македония,

така и на нейните партньори в ЕС и НАТО. България избягва да посочи открито какви са реалните проблеми в отношенията с Р Македония и публично да осъди присвояването на българското културно-историческо наследство и дискриминацията на етническите българи в Р Македония. Не е ясно какви усилия се полагат за убеждаване на партньорите от ЕС и НАТО и останалите членове на международната общност в основателността на българските аргументи.

Македонският научен институт от възстановяването си през 1990 г. многократно е настоявал за преоценка на политиката към управляващите в Скопие. Днес той смята, че е настъпил критичен момент в междудържавните отношения с Р Македония, налагащ нов подход в българската политика, подход, освободен от комплексирания и комформизъм. България трябва да реагира адекватно на демонстративните и предизвикателни усилия на политическия връх в Р Македония да продължи курса на формиране на нова нация на антибългарска основа като на най-високо държавно равнище приеме и отстоява както в преговорите с управляващите в Скопие, така и в политико-дипломатическата си дейност в международен план, главно с партньорите от НАТО и ЕС, следните позиции:

– България не може и няма да приеме в Р Македония, в противоречие на приетите в Европа норми и стандарти, да се фалшифицира българската история, документирана и позната на цивилизованите народи, да се ограбва и унищожава създаваното с векове българско материално и духовно културно-историческо наследство, да се извършва тотална дискриминация на българите.

– Историческата наука е дала неоспорими аргументи, че в географската област Македония векове наред доминиращо население са българите. До провъзгласяването на Р Македония като съставна част от СФРЮ (2 август 1944 г.) там не са съществували „македонска държава”,

„македонска нация”, „македонски език” и „македонска църква”. На 2 август 1944 г. Вардарският дял от Македония е провъзгласен за съставна република на СФРЮ, без да съществуват „македонска нация”, „македонски език” и „македонска църква”. След тази дата антибългарската доктрина на македонизма беше наложена с институционална принуда и насилие. Претенциите на Р Македония, че в България има „македонско етническо малцинство”, са абсурдни и могат да бъдат квалифицирани единствено като неприятелски акт.

– Добросъседството е неотменимо условие за еврочленство, което ЕС поставя на Р Македония. България не бива да допусне проблемите с Р Македония да се интернационализират.

– България е длъжна да заяви, че без конкретни действия на политическия връх в Р Македония за признаване и осъждане на престъпленията срещу българите в бившата югославска република Македония след Втората световна война, без включване на българите в Конституцията и в обществено-политическия живот на държавата със същия статус и права, каквито имат другите етнически общности, без съобразяване на академичните изследвания и на учебниците по история с историческата истина, както и без корекции на медийно-информационната политика, подхранваща езика на омразата към българите, тя няма да подкрепи членството на Р Македония в ЕС и НАТО. България не може да приеме днешните двустранни проблеми с Р Македония утре да станат проблеми на Европейския съюз.

Македонският научен институт, отчитайки реалното състояние на двустранните отношения, изразява своето убеждение, че изготвянето и подписването на Договор за добросъседство с Р Македония като политически документ, приет с консенсус на най-високо държавно равнище, е важен общонационален приоритет. За да изпълни този

документ своето предназначение, е необходимо едновременно с него да бъде подписана и „Пътна карта“ за нормализация на двустранните отношения, съдържаща конкретните ангажименти на София и Скопие в изпълнение на Договора и времето на тяхната реализация. За съдържанието на двата документа, предлагани от българската страна, следва своевременно да бъде информирана българската общественост, а също така и нашите партньори в ЕС и НАТО.